

Pandemi Sonrası İlkokul Öğrenci Davranışları Hakkında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri¹

Abdurrahman KARACA*

Millî Eğitim Bakanlığı, Yunus Emre İlkokulu, Niğde / Türkiye,
a.rahman.karaca@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-6329-3483

Doç. Dr. Emine Gül ÖZENÇ

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Niğde / Türkiye,
egozenc@ohu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3161-4251

Öz

Bu araştırma pandemi sonrasında ilkokul öğrencilerinin davranışları ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, 2021-2022 eğitim öğretim yılı başında yüz yüze eğitimin tam zamanlı olarak başlaması ile Niğde ili Bor ilçe merkezindeki okullarda görev yapan 20 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma, nitel bir çalışma olup öğretmenlerin algı ve deneyimlerini rahatça ortaya koyabilmeleri için fenomenolojik yaklaşımla yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 1-4. sınıflarda derse giren sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sağlanmıştır. Bulgular sonucunda; bu süreçte öğrencilerin okul kültüründen uzaklaşmaları ve hareketli davranışlarında da artış olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin

¹ Bu çalışma 19. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumunda, 12-14 Kasım 2021 tarihlerinde özet bildiri olarak sunulmuştur.

* Sorumlu Yazar. Tel: +90 541 646 82 67 | Araştırma Makalesi.

Makale Tarih Bilgisi. Gönderim: 01.07.2022, Kabul: 26.07.2023, Erken Görünüm: Nisan, 2024, Basım: Aralık, 2024

kendilerini göstermek istedikleri ve sosyalleşme arayışı içine girdikleri de tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul; Öğrenci davranışları; Pandemi; Sınıf öğretmeni; Yüz yüze eğitim.

Primary Teachers Views About Primary School Students' Behavior After Pandemic Process

Abstract

This research was completed to determine the opinions of primary teachers about the behavior of primary school students after the pandemic. The research completed with 20 primary teachers working in schools in Bor district center of Niğde province, with the start of face-to-face education full-time at the beginning of the 2021-2022 academic year. This research is a qualitative study and a phenomenological approach pattern has been determined in it so that teachers can easily reveal their perceptions and experiences. The research study group consists of primary teachers who teach in grades 1-4. The obtained were obtained by content analysis method. The research data were collected through semi-structured interview forms by interviewing the teachers individually at the appropriate time. As a result of the findings; In this process, it has been observed that the students have moved away from the school culture and there has been an increase in their active behaviors. In addition, it has been determined that students wanted to show themselves and seek socialization.

Keywords: Primary school; Student behavior; Pandemic; Classroom teacher; Face to face education.

Extended Summary

Purpose

The general purpose of the research was “What are the views of the classroom teachers on the student behavior after the pandemic?” it’s answering your question. For this general purpose, the sub-objectives are:

1. What are the positive behavioral changes of primary school students after the pandemic in and out of the classroom?
2. What are the negative behavioral changes of primary school students after the pandemic, both in and out of the classroom?

Method

The study was carried out in accordance with the qualitative research pattern. Qualitative research is the study of different qualitative data creation methods such as observation, discussion and document analysis, followed by a qualitative process to bring perspectives, perceptions and events to life and holistic form in the natural environment. The study is structured with a phenomenological approach from qualitative research. In the Phenomenological pattern, the researcher is interested in the experience of the participants, examining the meaning of the individual's observation and the case and the situation. It is an attempt to demonstrate the idea of student behavior based on the observation and experience of classroom teachers. Phenomenological study explores the common meaning of a few people's experiences with a phenomenon or concept.

Results

The study results in two main themes, positive and negative behaviors. In the first sub-purpose of the study, the students of primary school after pandemic were asked what the positive behavior changes were made in and out of the classroom. This means that the sub-themes of positive behaviors are longing, playing games, following hygiene rules, communicating, being willing to learn, wanting to stay in school, being together and helping. The code of longing for these themes is teacher longing, friend longing, school longing. The codes to play are playing with friends, playing in the classroom, and playing in the garden. The code of willingness to learn is willingness to the course and willingness to the activities. The code to communicate is to communicate with the teacher and communicate with the friend. The codes to comply with hygiene rules are to comply with the rules of society (wearing masks) and to pay attention to personal hygiene. The code to being together is to be with friends and be with teachers. The findings found that the student's needs for socialization are too high and their needs, such as acceptance, were observed by teachers.

In the second sub-purpose of the study, the students of primary school after the pandemic were asked what were the negative behavioral changes that occurred in and out of the classroom. This means that the sub-themes of negative behavior are: Distance from school culture, disobeying rules, being over-active, lack of attention and attention, playing individually, not knowing how to play games, not being able to express, complaining, it's like not wanting to

share, it's like jealousy. Subcodes to the theme of distance from school culture: Remember the teacher, always speaking, remember the rules of class, not being responsible, disregard, relaxation and relaxation are not sociable. The code for a non-compliance subtheme is to run out, not know how to listen, not sit down, not go out without permission. The code for the overactive subtheme is to demonstrate aggressive behavior and play rough and violent games.

Discussion

In the study of Tarlakazan and Tarlakazan (2021), it was also determined that staying at home for a long time changed student behavior. It was determined that the students were tired of remote education and wanted face-to-face training to begin in Yüksel's (2021) study. Erol and Erol (2020) also found that students missed their friends and school so much, they wanted to play and share. In addition, in the pandemic guide published by TUSİAD (2021), students have been told to carefully follow the rules of mask and hygiene and to value their health. In the same way, Chen, Ran, Liu, Du and Tan (2020) study, many of the students have indicated that they comply with the rules of mask, distance and hygiene.

Erol and Erol (2020), the study revealed that the social environment was reduced and students were affected by various aspects and disrupted their friendship relationship. Likewise Liu et al. (2021) in their study, they said that students were very bored at home, unable to communicate, and had behavioral problems. In the study conducted by Fidan (2020), it was determined that the idan behavior of the students was relaxed and relaxed during the remote training process. In addition, the said the undesirable behavior of students in the classroom in their study. Zhou, Jiang and Lu (2022) in their work in Shanghai, they stated that the cameras they placed in the school and students showed aggressive behavior and dangerous behavior.

Conclusion

According to the results presented in the study, the recommendations are provided below:

1. By expanding the study, more teachers can be applied to more schools, resulting in wider results.
2. Similar studies can be carried out at the secondary school and high school level, considering that behavior differences may also occur at the school level.

3. Students can be offered activities with different play areas within the school, contributing to their energy discharges and reducing their negative behavior.
4. Further research may include the opinions of the managers and parents.
5. Various studies can be carried out to ensure students are able to focus their attention within the classroom.

Giriş

Pandemi, Eski Yunan dilinde tüm anlamına gelen pan ve insanlar anlamına gelen demos sözcüklerinden oluşan “tüm insanları etkileyen” anlamında bir kavramdır (Aslan, 2020). Dünya Sağlık Örgütü 11 Mart 2020 tarihinde Covid-19’u pandemi olarak ilan etmiştir (World Health Organization, 2020). Covid-19 salgını sonrası insan hayatının her alanında pek çok değişiklik olmuştur. Koronavirüs (Covid 19) pandemisi öncelikle sağlık alanında yeni gelişmeleri getirmiş ve tüm hayatı olumsuz yönde etkilemiştir. Birçok ülke bu salgına beklenmedik bir şekilde yakalanmış ve sağlık, ekonomi, gıda, ulaşım, sosyal politika, eğitim gibi farklı sistemlerin birbiriyle nasıl iç içe geçtiğini ve birbirini nasıl etkilediğini ortaya koymuştur (Gencer, Kesbiç ve Arık, 2021).

2019’un Aralık ayında Çin’de ortaya çıkan Covid-19 salgını çok kısa bir süre içinde benzeri görülmemiş küresel bir krize dönüşmüş, eğitim sistemlerinin kırılganlığını güçlü bir biçimde görünür kılmıştır. Dünya üzerinde tüm eğitim sistemi olumsuz etkilenmiş ve okullar yüz yüze eğitime ara vermek zorunda kalmıştır. Bu durum tüm ülkeler genelinde, 1.6 milyar öğrenciye tesir etmiştir (Hall, 2020). Bütün öğrencilerin hayat şekli değişmiş ve öğrenciler okula gitmeden evde yaşamaya başlamışlardır. Bu sebeple de bireylerin yaşadıkları zor ve bilinmeyen durum karşısında ruh sağlıkları olumsuz yönde etkilenmiştir. Ayrıca uzaktan eğitime geçildiği için çocuklar, okulun sağladığı sosyal etkinliklerden de uzak kalmıştır (Kuhfeld, Soland, Tarasawa, Johnson, Ruzek ve Liu, 2020). Dolayısıyla böyle bir durum da öğrenci davranışlarının değişmesine neden olmuştur. Liu ve arkadaşları (2021) tarafından öğrencilerin evde uzun zaman kalmaları sonucu çok sıkıldıkları ve iletişim problemleri yaşadıkları belirtilmiştir. Yine Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) (2020) raporunda da evde yalnız kalan çocukların davranışlarında değişiklikler gözlemlendiği belirtilmiştir.

Uluslararası düzeyde örgün eğitimin gerçekleştirilmemesinden dolayı,

uzaktan ve çevrim içi eğitim uygulamaları hızlı bir biçimde gündeme gelmiştir. Pandemi boyunca, insanların evlerinde kalmalarının istenmesi ve okulların kapanması nedeniyle eğitimdeki tek çare çözüm yolu, çevrimiçi eğitim olmuştur. Eğitimde dijitalleşme süreci hızlanmış olup öğrenci ve velilerin karşısına uzaktan eğitimin gelmesi kaçınılmaz olmuştur. Tüm dünyada yaşanan ve etkisi gün geçtikçe artan yeni tip koronavirüs nedeniyle 31 Mart 2020 tarihi itibarıyla 185 ülkede, okullarda eğitime ara verilmiştir. Türkiye’de okullarda eğitime ara veren ülkelerden biri olup 23 Mart 2020 tarihinden 7 Mayıs 2021 tarihine değin uzaktan eğitim yoluyla eğitim-öğretimi sürdürmüştür (Tunca, Kesbiç, Gencer, Korlu ve Akay, 2023).

Dünya genelinde salgının yayılmasını önlemek için sokağa çıkma yasağı, ulaşım yasağı ve okulların kapatılması gibi birtakım tedbirler alınmıştır. Öte yandan çevrimiçi eğitime geçilmesiyle birlikte milyonlarca öğrenci okullara ve üniversitelere gidememiştir (Can, 2020). Dolayısıyla bireylerin hayatları, davranışları ve hayata bakış açıları da etkilenmiştir. İnsanlar beklenmedik şekilde gerçekleşen bu olaylara uyum sağlamak zorunda kaldıkları gibi mevcut davranışları, insan ilişkileri ve iletişimleri büyük oranda değişmiştir. Pandemi seyrine göre yüz yüze eğitime yarı zamanlı olarak geçilse bile uzun süre devam edilememiştir. Zhi-Rou, Fan-Jie, Wen-Hing, Ya-Lan, Jing ve Ping (2021) yapmış oldukları çalışmada, salgın sürecinden en çok etkilenen kitlenin ilkökul öğrencileri olduğunu ifade etmişlerdir. Yine Zhi-Rou ve arkadaşları (2021) araştırmalarında Covid-19 sürecinin küçük yaştaki öğrencilerin ruh sağlığı ve duygusal davranışlarında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Diğer taraftan öğretmen ve öğrenciler bu yeni duruma uyum sağlayarak sanal sınıflarla uzaktan eğitimi gerçekleştirmişlerdir. Yüksel (2021) tarafından yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin pandemi süresince yaşadıkları deneyimler incelenmiş, öğrencilerin evdeki davranışları öğretmenler tarafından gözlemlenmiş ve neticede öğrencilerde çeşitli davranış değişikliklerinin olduğu tespit edilmiştir. Buna ilaveten İncetaş ve Kaf’ın (2022) yaptığı araştırma sonucuna göre salgın süreci ve uzaktan eğitimin öğrencilerin akademik başarı ve davranışlarında olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğu ortaya çıkmıştır.

Türkiye’de tam zamanlı yüz yüze eğitim, 6 Eylül 2021 tarihinde başlamıştır. Bu esnada öğrenciler yaklaşık olarak bir buçuk yıl okuldan ayrı kalmışlardır. Evde aileleriyle birlikte olan çocuklar; arkadaşlarından, öğretmenlerinden uzak kaldıkları için okul kültüründen yoksun kalmışlardır. Böylece istenmeyen davranışlar görülmeye başlanmıştır. Yumuşak ve Balcı’nın (2018)

yaptığı çalışmada etkili eğitim ortamından ayrı kalan çocuklarda bu davranışların görülebileceği ifade edilmiştir. Özellikle velilerin tutum ve davranışları çocukları her yönüyle etkilemiştir. Alkaş (2010) yaptığı çalışmasında sınıf düzeylerine göre istenmeyen davranışların farklı olacağını belirtmiştir. Okatan ve Tagay'ın (2021) yaptığı çalışmada velilerin ve öğrencilerin salgın süresince kaygılı olduğu ortaya çıkmıştır. Düşünsel, davranışsal ve fizyolojik düzeyde yoğun yaşanan kaygı, öğrenci davranışlarında dikkat dağınıklığı, dengesizlikler ve aksaklıklara sebep olabilmektedir. Çocukların pandemi süresince arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle yüz yüze görüşmemeleri, dışarı çıkamamaları, eğitime uzaktan devam etmeleri gibi nedenler mutsuzluk verici ve kaygı uyandırıcı olabilir. Işıklı (2020) yüz yüze eğitimin başlaması ile bu mutsuzluk ve kaygının büyük oranda sona ermiş olduğunu ve öğrencilerde nadir de olsa görülmeye devam ettiğini iletmiştir.

Bu süreç boyunca veliler, öğretmenler ve öğrenciler yeni alışkanlıklar kazanmış ve ortaya çıkan değişikliklere uyum sağlamaya çalışmışlardır. 2021 yılı eylül ayı itibari ile okullar açılmış, yüz yüze eğitimin başlaması ile öğretmen ve öğrenciler buluşmuşlardır. Öğrenciler, okula uzun süre ara verdikleri için uyumda zorlanmış ve dolayısıyla onların davranışları da etkilenmiştir. Yılmaz, Yılmaz ve Savaş'ın (2021) yaptıkları çalışmada da görüldüğü gibi ders sürelerinin kısa olması, hastalığın bulaşma riski, öğretim sürecinde karşılıklı etkileşimin sınırlanması gibi sorunlar ortaya çıkmıştır. Özellikle bu süreçte alternatif seçeneklerin yokluğunda çocukları olumsuz, farklı ve çeşitli davranışlara iten birtakım unsurlar olabilir (UNESCO, 2020).

Pandemi süresince, ilişkilerin ve bağlanmaların beyin gelişimini ve öğrenmeyi belirleme yollarını da etkilediği ifade edilmektedir. Nitekim stres ve kriz zamanlarında çocukların daha fazla bağlanma arayışı içine girdikleri ve bu nedenle de ebeveynleriyle zaman geçirmeyi daha çok talep etmeye başladıkları görülmüştür (UNESCO, 2020). Okullar, sosyal etkinlik ve insan etkileşimli merkezlerdir. Okullar kapandığında birçok çocuk ve genç, öğrenme ve gelişme için gerekli olan sosyal teması kaçırmaktadır (UNESCO, 2020). Uzun süren uzaktan eğitim sonrası öğrenciler, sosyalleşmeyi unutmuş ve sosyal temas kavramı anlamını yitirmiştir. Bununla birlikte akranları ile iletişim kuramayan öğrenciler eğlenmek, vakit geçirmek ve sosyalleşmek için evde kaldıkları süre içerisinde dijital araçlara yönelmişlerdir (Erol ve Erol, 2020). Yine Bahagia, Mangunjaya, Wibowo ve Rangkuti (2021) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin pandemi süresince kimse ile iletişime geçemedikleri

için sosyal ilişkilerde zorlandıklarını belirtmişlerdir. Dallolio ve arkadaşları (2022) okulların açılması ile öğrencilerin kısıtlamalardan olumsuz etkilendiklerini söylemişlerdir. Yine başka bir çalışmada da öğrencilerde pandemi sonrasında saldırgan ve tehlikeli davranışların gözlemlendiği ifade edilmiştir (Zhou, Jiang ve Lu, 2022).

Alanyazın taraması yapıldığında pandemi sonrası ilkökul öğrenci davranışları hakkında ilgili çalışmaların az olması (Çolak, Kırbıyık ve Kesten, 2023) çalışmayı önemli kılmaktadır. Dolayısıyla çalışmanın literatüre zenginlik katacağı ve pandemi sonrası okul kültüründen uzaklaşan öğrencilerin davranışları hakkında fikir vereceği düşünülerek konu, araştırılmaya değer görülmüştür. Bu noktadan hareketle araştırmanın genel amacı; “Pandemi sonrası ilkökul öğrenci davranışları hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?” sorusunu cevaplamaktır. Bu genel amaç doğrultusunda alt amaçlar şunlardır;

1. Pandemi sonrası ilkökul öğrencilerinin sınıf içi ve sınıf dışında meydana gelen olumlu davranış değişiklikleri nelerdir?
2. Pandemi sonrası ilkökul öğrencilerinin sınıf içi ve sınıf dışında meydana gelen olumsuz davranış değişiklikleri nelerdir?

Yöntem

Çalışmanın yöntem bölümü aşağıdaki alt başlıklarda verilmiştir. Araştırma, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörlüğü'nün 17/12/2021 tarih ve 18 toplantı sayısı ile etik kurul onayından geçmiştir.

Araştırma Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma desenine uygun olarak fenomenolojik yaklaşım ile yapılandırılmıştır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi farklı nitel veri oluşturma yöntemlerinin kullanıldığı, bakış açılarının, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışmada benimsenen fenomenolojik desende, araştırmacı katılımcıların tecrübeleri ile ilgilenir, bireyin gözlem ile olay ve duruma yönelik ortaya koyduğu anlamları inceler (Yüksel, Yanık ve Ayazlar, 2015). Fenomenolojik çalışma, birkaç kişinin bir fenomen veya kavramla ilgili yaşanmış deneyimlerinin ortak anlamını keşfeder (Creswell, 2021). Fenomenoloji deseni,

farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik çeşitli ölçütlerle sağlanmaktadır. Nitel araştırmaların güvenilirliğini; inandırıcılık (credibility), aktarılabilirlik (transferability), güvenilebilirlik (dependability) ve onaylanabilirlik (confirmability) ölçütleri sağlamaktadır (Arastaman, Fidan ve Fidan, 2018). Araştırmanın iç geçerliliği için inandırıcılık, dış geçerliliği için aktarılabilirlik dikkate alınmıştır.

Araştırmacılar tarafından hazırlanan soruların geçerliliğini oluşturmak için doktoralı 3 uzman görüşüne başvurulmuştur. Yapılan görüşme sonucunda düzeltmeler yapılmış ve form son hâline getirilmiştir. Güvenirlik çalışması için Miles ve Huberman uzlaşma katsayısı kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda içsel tutarlılığı ortaya çıkaran bu benzeşim yüzdesinin %80 üzeri olması beklenmektedir (Baltacı, 2017). Buna göre: Güvenirlik=Görüş Birliği/Görüş birliği+Görüş Ayrılığıx100 formülü uygulanarak belirlenmiştir. Sonuç olarak çalışmayı yapan iki araştırmacının analizlerinin benzeşen ve ayrışan yönleri tespit edilmiş ve uzlaşma yüzdesi %85 bulunmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Niğde ili Bor ilçesinde bulunan okullarda 1-4. sınıfları okutan 20 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada hangi katılımcıların belirleneceği amaçsal örnekleme modellerinden ölçüte dayalı örnekleme seçim modelinin uygulanmasına karar verilmiştir. Amaçsal örnekleme, çalışmanın hedeflerine odaklanarak veri açısından yoğun olayların ayırt edilerek etraflıca inceleme yapılmasıdır (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2020). Öğretmenlerle ilgili betimsel özellikler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya on bir erkek (%55), dokuz kadın (%45) öğretmenin katıldığı görülmektedir. Okuttuğu sınıflara göre altı öğretmen (%30) birinci sınıf, beş öğretmen (%25) ikinci sınıf, dört öğretmen (%20) üçüncü sınıf ve beş öğretmen (%25) dördüncü sınıf okutmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdem yılı ortalamaları 21’dir. Yaş ortalamaları 44’tür. Mezuniyet durumu incelendiğinde on dokuz öğretmen (%95) lisans mezunu, bir öğretmen (%5) yüksek lisans mezunudur.

Tablo 1. Öğretmenlerin Betimsel Özellikleri

Öğretmenler	Cinsiyet	Yaş	Mesleki Kıdem	Okuttuğu Sınıf	Mezuniyet Durumu
Ö1	Erkek	35	12	3.sınıf	Lisans
Ö2	Erkek	50	25	1.sınıf	Lisans
Ö3	Erkek	53	33	4.sınıf	Lisans
Ö4	Erkek	49	27	4.sınıf	Lisans
Ö5	Kadın	52	24	3.sınıf	Y. Lisans
Ö6	Kadın	47	25	3.sınıf	Lisans
Ö7	Kadın	48	24	2.sınıf	Lisans
Ö8	Kadın	48	27	2.sınıf	Lisans
Ö9	Kadın	36	13	1.sınıf	Lisans
Ö10	Kadın	46	24	4.sınıf	Lisans
Ö11	Erkek	52	32	1.sınıf	Lisans
Ö12	Erkek	40	16	3.sınıf	Lisans
Ö13	Erkek	27	15	1.1nif	Lisans
Ö14	Kadın	42	21	1.sınıf	Lisans
Ö15	Kadın	38	18	4.sınıf	Lisans
Ö16	Erkek	36	12	2.Sınıf	Lisans
Ö17	Kadın	37	15	1.sınıf	Lisans
Ö18	Erkek	44	16	4.sınıf	Lisans
Ö19	Erkek	49	24	2.sınıf	Lisans
Ö20	Erkek	52	29	2.sınıf	Lisans

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, pandemi dönemi ve uzaktan eğitimle ilgili olan yerli ve yabancı alanyazın taraması yapıldıktan sonra araştırmacılar tarafından hazırlanan açık uçlu sorular aracılığıyla her oturumda yalnızca bir katılımcıyla gerçekleştirilen görüşmelerde, derinlemesine bilgi alınarak elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme, sorulması istenen soruların önceden hazırlandığı ancak görüşmenin akışında araştırmacıya değişiklik yapma esnekliği sağlayan ve bu yönüyle eğitimbilim alanında kullanılması oldukça uygun bir görüşme tekniğidir (Türnüklü, 2000). Görüşme tekniği; araştırmacı ile katılımcı arasında belirli bir amaç çerçevesinde, kontrollü olarak, sözel iletişim biçiminde gerçekleşen bir araştırma tekniğidir (Cohen ve Manion, 1994'den akt; Öztürk ve Baş, 2021). Görüşme yöntemi günümüzde birçok araştırmada etkili bir şekilde kullanılmaktadır. Hazırlanan görüşme formu, 3 uzman ve 5 sınıf öğretmenin görüşü alınarak oluşturulmuş, sorular gözden geçirilmiş ve yeniden düzenlenmiştir. Görüşme formu, 8 sorudan oluşmuş olup 2 ana kümede toplanmıştır. Bunlardan 4'ü gönüllü katılımcıyı tanımak için, 4'ü ise öğrenci davranışlarında meydana gelen değişiklikleri ortaya çıkarmak için hazırlanmıştır.

Veri Toplanması ve Analizi

Görüşmeler Niğde ili Bor ilçesinde görev yapan 20 gönüllü öğretmenle

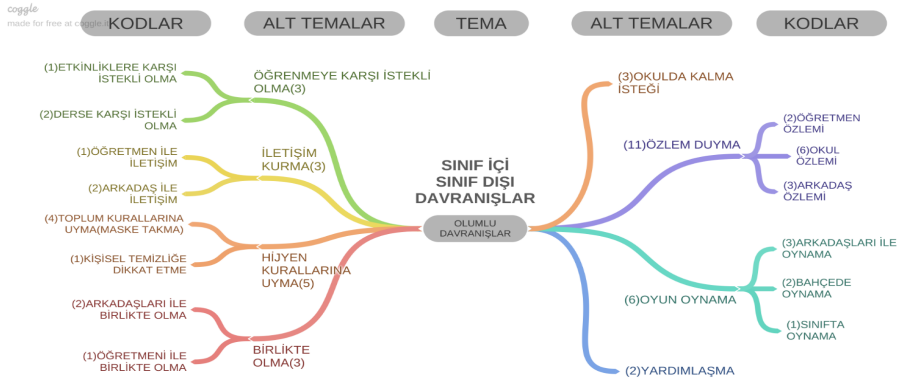
boş ders saatlerinde, yüz yüze, ses kayıt cihazıyla kayda alınarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma öncesi katılımcılara çalışmanın amacı açıklanmış; izinleri ve istekleri doğrultusunda katılımcılara sorular (8 soru) yöneltilmiştir. Görüşmeler ortalama 10-15 dakika sürmüştür.

Görüşme yoluyla toplanan verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan her öğretmen Ö1, Ö2, ... biçiminde Ö20'ye kadar kodlanmış ve bulguların sunumunda bu şekilde görüşlerine yer verilmiştir. Örneğin Ö1, birinci sırada araştırmaya katılan sınıf öğretmenini göstermektedir. Öğretmen görüşlerinden örnekler sunulurken de bu doğrudan alıntı biçiminde yanıtlara yer verilmiş ve sonuna ilgili katılımcının sayı kodu eklenmiştir.

Ses kayıtları deşifre edilerek yazılı ortama aktarılmış; veriler derinlemesine incelenmiş ve yanıtların hangi temalar altında değerlendirileceği belirlenmiştir. İçerik analizinde temel amaç; toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). İçerik analizinde elde edilen bilgilere odaklanılır; bilgiler içerisinde çoğunlukla tekrar eden veya katılımcının üzerinde durduğu durum ve olgulardan kodlar çıkarılır (Baltacı, 2019). Elde edilen kodlardan, gruplara ve temalara gidilir. Burada araştırma da kullanılan sorulara göre temalar oluşturulmuştur. Her bir görüşmedeki ifadelerle dikkat edilerek anahtar kelimeler ve ana tema ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Tema, alt tema ve kodlar tablolarda frekans değerleri ile verilerek ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur. Araştırma verileri, araştırmanın konusu ve amacına göre oluşturulan temalarda mantıksal bağlam kurularak özetlenmiş ve değerlendirilmiştir.

Bulgular

Pandemi sonrası ilkökul öğrencilerinin sınıf içi ve sınıf dışındaki olumlu davranışları Şekil 1'de aşağıda verilmiştir:

Şekil 1. Pandemi Sonrası İlkokul Öğrencilerinin Sınıf İçi ve Sınıf Dışında Gözlemlenen Olumlu Davranışları

Şekil 1 incelediğinde sınıf içi ve sınıf dışı olumlu davranışların sekiz alt temada toplandığı görülmüştür. Bunlar; özlem duyma (%30.5) oyun oynama (%16.6), hijyen kurallarına uyma (%13.9), iletişim kurma (%8), öğrenmeye karşı istekli olma (%8), okulda kalma isteği (%8), birlikte olma (%8), yardımlaşma (%5.5) gibi davranışlardır. Bu temaların özlem duyma alt temasının kodları; öğretmen özlemi, arkadaş özlemi ve okul özlemidir. Oyun oynama alt temasının kodları; arkadaşları ile oynama, sınıfta oynama ve bahçede oynamadır. Öğrenmeye karşı istekli olma temasının alt kodları; derse karşı istekli olma ve etkinliklere karşı istekli olmadır. İletişim kurma temasının alt kodları; öğretmenle iletişim kurma ve arkadaşla iletişim kurmadır. Hijyen kurallarına uyma temasının alt kodları; toplum kurallarına uyma (maske takma) ve kişisel temizliğe dikkat etmedir. Birlikte olma alt temasının kodları; arkadaşları ile birlikte olma ve öğretmeni ile birlikte olmadır. Elde edilen temalar ve kodlara ilişkin doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Birbirleri ile çok fazla temas kurmak istiyorlar, yardımlaşmak istiyorlar.” (Ö1)

“Öğrenciler uzun süre evde kaldıkları için okulu, dersi, bizi özlemişler.” (Ö2)

“Sağlık ve hijyen kurallarına çok iyi uyuyorlar, bence aileleri de evde tembihliyor maske ve temizlik konusunda dikkatli olmaları için.” (Ö3)

“Çocuklar hep içeride kapalı ve yalnız kaldıkları için birlikte oyun oynamayı çok özlemişler. Bahçede sınıfta sürekli oynamak istiyorlar. Pandemiden önce bu kadar çok fazla birlikte oyun oynamıyorlardı.” (Ö4)

“Öğrenciler tatil olsun istemiyorlar, kesinlikle okul kapansın istemiyorlar. Okul sürekli olsun ve sürekli okulu çok sevdiklerini söylüyorlar. Eskiden tatil ne zaman diye soruyorlardı. Şimdi hiç sormuyorlar.” (Ö5)

“Çocuklar birbirlerini çok özlediği için daha çok iyi ilişkiler var özellikle kızlarda gözlemliyorum. Okulu çok özlediklerini ve çok istekli geldiklerini gördüm. Arkadaş bulma anlamında da muthydular. Kıymetlerini öğrenmiş oldular sanki.” (Ö6)

“Çocuklarda gördüğüm tek olumlu davranışları arkadaşlarını çok özledikleri için arkadaşları ile daha fazla zaman geçirmek istiyorlar. Öğrenmeye daha istekli gördüm çocukları, şöyle eğitimde biraz uzaktan olunca öğrenme için daha çok çaba harcıyorlardı. Derslere isteklilerdi, evde bayağı bir sıkılmışlar. Hijyen ve mesafeye daha dikkat ediyorlardı. Sosyal mesafeye uyuyorlardı. Muhtemelen evde aileleri de tembihliyordu.” (Ö7)

“Sosyalleşmeye okulun çok büyük katkısı var ve öğrencilerin de çok ihtiyacı olduğunu gözlemliyorum. Şu an istediğimiz gibi değil. Ancak bir süre içerisinde istediğimiz gibi olacağını düşünüyorum.” (Ö8)

“Öğrenmeye karşı çok istekli gördüm. Uzun süre eğitimden uzak kalinca öğrenmek için daha çok çaba harcıyorlardı. Derslere çok isteklilerdi evde bayağı bir sıkılmışlardır.” (Ö10)

“Arkadaşlarına karşı daha çok özledikleri için daha çok zaman geçiriyorlardı. Birlikte olmak istiyorlardı.” (Ö11)

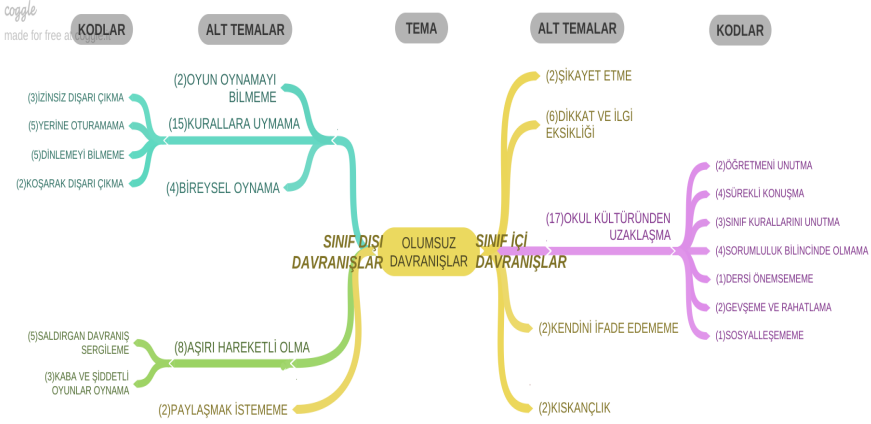
“Okulun ilk başlarında muhteşem bir özlem duygusu vardı. Onu ciddi şekilde hissediyordum. Okul ortamına, sınıf ortamına ve öğretmene karşı özlem artmıştı.” (Ö12)

“Oyuna daha çok düşkünler. Eskiden bahçede o kadar çok oyun oynamazken şimdi daha fazla oyun oynamak istiyorlar. Arkadaşları ile daha çok birlikte olmak istiyorlar. Oyun oynama özlemi var. Temizliğe daha fazla önem olduğunun görüyorum. Veliler bunu çocuklara sürekli uyara uyara aksettirmişler. Ben tırnak kontrolüne çok dikkate ederim. Önceden çok sıkıntılar varken şu an da tırnak kontrolünde çok nadir sıkıntılar yaşıyorum. Yani temizlik konusunda düzelme var, eskiye göre.” (Ö13)

“Okulu çok özlemişler, arada tekrar açılıp kapandığı için okulun kapanmasını hiç istemiyorlar. Okul da zorlansalar bile arkadaş ve sınıf ortamını hep olsun istiyorlar.” (Ö14)

“Arkadaşları ile daha çok oynamak ve kaynaşmak istiyorlar. Birbirlerini çok fazla özlemişler. Pandemi temizlik ve mesafe kurallarına çok güzel uyuyorlar.” (Ö17)

“Okulu ve dersi özlemişler. Uzaktan eğitimden sıkılmışlar.” (Ö19)

Şekil 2. Pandemi Sonrası İlkokul Öğrencilerinin Sınıf İçi ve Sınıf Dışı Olumsuz Davranışları

Şekil 2 incelediğinde sınıf içi ve sınıf dışı olumsuz davranışların on altı temada toplandığı görülmüştür. Bunlar; okul kültüründen uzaklaşma (%28.3), kurallara uymama (%25) aşırı hareketli olma (%13.3), dikkat ve ilgi eksikliği (%10), bireysel oynama (%6.7), oyun oynamayı bilmeme (%3.3), kendini ifade edememe (%3.3), şikayet etme (%3.3), paylaşmak istememe (%3.3), kıskançlık (%3.3) gibi davranışlardır. Okul kültüründen uzaklaşma temasının alt kodları; öğretmeni unutma, sürekli konuşma, sınıf kurallarını unutma, sorumluluk bilincinde olmama, dersi önemsememe, gevşeme ve rahatlama, sosyalleşmemedir. Kurallara uymama alt temasının kodları; koşarak dışarı çıkma, dinlemeyi bilmeme, yerine oturamama, izinsiz dışarı çıkmadır. Aşırı hareketli olma alt temasının kodları; saldırgan davranışlar sergileme ve kaba ve şiddetli oyunlar oynamadır. Elde edilen temalar ve kodlara ilişkin doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Oyun oynamayı unutmuşlar, sert oyunlar oynuyorlar. İtiş kakış yaparak birbirlerine zarar verebiliyorlar. Uzun süre gelmedikleri için özgür olmak istiyorlar. Daha çok ses çıkarıp her fırsatta kendini göstermek istiyorlar.” (Ö1)

“Derse karşı ilgi azalmış ve ev ortamının rahatlığını görüyorum çocuklarda. Kıskançlık, arkadaş paylaşmama, yerine oturamama, hareketlilik çok fazla var.” (Ö2)

“Çocuklar da uzun süre evde kalmaktan, dışarı çıkamamaktan kaynaklanan saldırgan davranışlar görüyorum. Oyun oynamadıkları için vücuttaki enerjiyi atmak için, hava almadıkları için davranış bozuklukları görüyorum. Hatta daha fazla problem olan çocukları okul rehberlik

servisine ve psikoloğa yönlendirdim. Anasınıfı eğitimi almamaları çok büyük eksi. Dikkatleri çok dağınık. Teneffüse çıkmalarını arıyı kovan-dan boşalmasına benzetiyorum. Bahçede vurdulu kırdılı oyunlar oynuyorlar. Ne yapıyorsunuz dediğimde oyun oynuyoruz diyorlar halbuki oyun oynamıyor vuruyorlar. Bazı aileler de sözlerini dinlemediklerini söylüyorlar. Çocuk sınıfta yerinde oturmuyor, ayakta gezmek istiyor, kalemiyle oynuyor yani kendisini derse veremiyor. Kuralları hiç bilmiyorlar. Sınıftan çıkıp direkt tuvalete gidiyor izin almadan.” (Ö3)

“Uzaktan eğitime hiç katılmayan ya da az katılan öğrenciler de daha çok sıkıntı vardı. Birbirlerine karışı sosyalleşme açısından soğuk kaldılar. Başlarda grup oyunlarına katılmak istemediler. Anasınıfı görmedikleri için bireysel oynuyorlar, kendilerini ifade etmede zorlanıyorlardı. Konuşmak istemiyorlardı. Çocuklar kurallı yaşamayı öğrenemedikleri için okul hayatına uyum sağlayamadılar. Anasınıfı görmüş olsalardı daha hazırlıklı gelecek ve bazı kuralları öğreneceklerdi.” (Ö4)

“Okul kültürünü unutmuş bir kitle ile karşılaştık. Sınıf içinde de uyumsuzlardı. Çocuklar evde eğitim aldığı için, bu süreçte okulda ne kural dinlediler ne de kolay adapte oldular. Bahçe de aşırı davranış bozukluğu vardı. Özellikle nöbetimde gözlemliyorum. Çocuklar zil çalar çalmaz sınıflardan koşarak, birbirlerini itekleyerek çıkıyorlardı. Küçük çocuklar o kadar unutmuşlar ki... abla diye sesleniyorlardı. Sorumluluk bilinci yoktu. En basiti öğrenciye kitabın nerede diye sorduğum da anem koymadı diyordu.” (Ö5)

“Öğrenciler de disiplin açısından başıboşluk vardı. Kuralları umursamıyor ve rahata alışmışlardı. Uzun süre bu böyle devam etti ama düzelmeler var. Koridorda koşma, bağırma, güürültü yapma gibi davranışlar vardı.” (Ö6)

“Sınıfta daha kuralsız, kural tanımayı bilmiyorlar, çok rahat konuşuyorlar. Birlikte oyun oynamayı bilmiyorlar. Dikkat dağınıklığı çok fazlaydı. Evde çok tablet oynadıkları için böyle olduğunu düşünüyorum. İlk başta okul onlara çok sıkıcın bir ortam gibi gelmişti. Ev ortamının rahatlığından çıkıp okul ortamına gelmek istemiyorlardı. Evde istediğini yapıyordu ama sınıf ortamı öyle değildi. Sınıf dışında birlikte oyun oynama olayı yoktu. Herkes bireysel oyuna alıştığı için evde birbirlerine karşı çok yabancıydılar. Online ortamda birbirlerini görmedikleri için birlikte oynama olayı yoktu. Birbirlerini dinlemiyorlardı.” (Ö7)

“Kesinlikle derse karşı çok ilgisizlerdi. Okuldan iyice kopmuş durumdalar. Uzun süre okul ortamı ve eğitim ortamını paylaşamadıkları için okul kültüründen uzaklaşmışlardı. Çocuklar aşırı hareketliler. Normal şartlar altında sakin olan çocuklar bile bu pandemi sonrasında gözlemediğim kadarıyla muhteşem hareketliler. En sessiz öğrencim bile yerinde duramıyor. Sürekli ayağa kalkma, konuşma, ihtiyacını bağırarak anlatma, iletişim problemleri daha fazla, Pandemi de evde kala kala konuşmayı da unutmuşlar. Çocuklar kendini çok iyi ifade edemiyorlar. Bu durum ilişkilerine de yansıyor.” (Ö8)

“Çocuklar anasınıflı görmedikleri için çok sıkıntı yaşadık. Ya anasınıflı görmemişler ya gönderilmemişler ya da kısa sürede gitmişler ya da uzaktan eğitime hiç katılmamışlar. Kalem tutma çoğunda yok. Yıllardır okuttuğum köyler dahil, bu kadar çok kalem tutamayan çocukla bir aradayım. Bu çok zor oldu. Öğrenciler oturmasını, kalkmasını, dinlemeyi bilmiyorlar Başlarda yerlerde sürünüyorlardı, sınıfı falan çok kirletiyorlardı. Bu temel kurallar oturana kadar sürekli uyar uyara uyara uyara şimdi daha iyiye gidiyoruz. Düzelmeler var. Genel olarak aksaklıklar var. Bu nesil sürekli teknoloji ile iç içe. En bilinçli velim bile telefonu kendi rahatı için çocuğa verebiliyor. Ödev bilinci sorumluluk bilinci unutulmuş. İster istemez bir buçuk yıl büyük kayıp davranış açısından. Mesela 3’ler ve 4’lerde dur kavramı yok. Özellikle nöbete hiç söz dinlemiyorlar unutulmuş. Sanki öyle bir kural hiç konulmamış.” (Ö9)

“Arkadaşlık ilişkilerinde daha da bir kıskançlık oldu. Paylaşma alışkanlıkları azaldı. Birbirlerinden bilgi, kalem alışverişli ya da bir şey yerken paylaşma davranışı azaldı. Okul kültürü unutulmuş, sınıf içerisinde kurallar unutulmuş, okulda aynı evdeki gibi davranmaya çalışıyorlardı. Hani 1. sınıf çocuğu ilk aileden okula geldiğinde uyum sorunu olur ya o şekilde gelmişlerdi.” (Ö10)

“Pandemiden sonra öğrenciler öğretmenlere abi, abla demeye başladı. Bahçede teneffüste gezerken abi zil çaldı mı? Bayan öğretmen gördüğü zaman abla teneffüs mi? Yani öğretmeni tanımıyorlar. İlgi ve dikkat süreleri çok kısa. Normal de ben eskiden meslek hayatımda 6-8 dakika çocukların ilgisini toplayabiliyorken, şimdi toplayamıyorlar. Pandemiden dolayı korumacı ailelerin çocukları oldukları için çok hareketliler. Böyle koşma becerileri çok zayıf, bilişsel davranışları, el ve kol koordinasyonunu iyi sağlayamıyorlar. Kolunu bile nasıl sallayacağını bilmiyorlar. Her şeyi koşarak yapıyorlar. Tuvalete koşarak gidiyorlar, kantinden koşarak geliyorlar.” (Ö11)

“Sınıf iklimi unutulmuş. Tekrar örgün eğitim başladıktan sonra öğrenciler sınıf kurallarına uymama var. Paylaşmayı unuttular. Kendi fikirlerini sorgulamadan ev ortamında davranıyor gibi paylaşıyorlar. Sınıf dışında her istediklerinin karşılanacağı şeklinde davranıyorlar. Dışarıya istediği zaman çıkmak istiyor ve izin istemiyorlardı. Teneffüslerde sınıfa gelmek istemiyorlardı. Daha önce zil çaldığında sınıfa vaktinde gelen öğrenciler artık gelmiyor bizlerin uyarılarını bekliyorlardı. “Sürekli ev ortamında istedikleri olduğu için sanırım, okulda da istediklerinin anında olmasını istiyorlardı.” (Ö12)

“En büyüğü disiplinsizlik var ve sorumluluk bilinci çok azalmış.” (Ö13)

“Çabuk sıkılma, derse adapte olamama ve devamlı sıralarda oturmama gibi sıkıntılar vardı. Evde çok böyle rahatlığa alıştıkları için okul düzeni biraz ağır gelmişti. Sınıf dışında çocuklar daha saldırgan, hani böyle kavgaya ve birbirleri ile anlaşamamaya daha meyilli hale gelmişler. Kavgaya olayı daha fazla oluyor, eskiden bu kadar fazla değildi bu

davranışlar.” (Ö14)

“Uyum sağlamakta zorlandılar, büyük ihtimal tam alışamadılar, birinci sınıfı zaten uzaktan okudular ve sınıf ortamı oluşmadı. Sınıf kuralları oturmadi. Arkadaşları ile hiç ilişki kuramayan ve kendini ifade edemeyen öğrenciler var. Tenefüslerde baden eğitimi derslerinde şimdiye kadar olmadığı kadar çocuklar birbirlerini şikâyet ediyor ve kurallara uymuyorlar. Birbirlerini oyun oynamayı bilmiyorlar, oyun kuramıyorlar.” (Ö15)

“Çocuklar birçok şeyi bilmiyorlar, oturup kalkmayı, izin istemeyi. Beslenmelerini dökerek yiyorlar. Anasınıfı öğretmenin vermesi gereken bütün davranışlar maalesef yok tamamı bize kaldı. Çocuk pandemi de arkadaşları ile oynamamış, oynamayı bilmiyor. Çünkü evde hep yalnız kalmış. Evde sürekli her istediği olmuş ve kimse ona dur dememiş sanki. Birbirlerini dinlemeyi bilmiyorlar.” (Ö16)

“Sınıf içinde sınıf kuralları unutulmuş ve uymuyorlar. Dikkat dağınıklığı var. Bazı öğrencilerde dersleri önemsememe var. Ders dışında daha hareketliler ve daha çok kavga ediyorlar. Sosyalleşmeden uzak kaldıkları için olabilir ve kendileri kavga ettiklerinin farkında değil. Dersi dinlemedikleri gibi birbirlerini de dinlemiyorlar daha çok seslerini yükselterek konuşuyorlar.” (Ö17)

“Biz çocuklara canlı derste konuştukları zaman, sesini kapat, mikrofonu kapat diyorduk. Canlı derste konuştuğu için ders sırasında çocuk konuşmak istiyor. Arkadaşını dinlemeyi bilmiyor. Daha hareketliler gibi geliyor, bir buçuk yıl evde kalınca oyun ve arkadaşlığın kıymetini anladılar galiba. Pandemi öncesi konuştuğumuzu da tatil olmasını isterlerken, şimdi kesinlikle tatil olsun istemiyorlar. Okulu çok sevdiklerini ifade ediyorlar. Önceden tatilin en zaman olacağını soruyorlardı şimdi hiç sormuyorlar.” (Ö18)

“Bir an önce tenefüs olsun istiyorlar. Hep evde kapalı kaldıkları için sürekli dışarı çıkmak istiyorlar. Birbirlerine dokunmak, sarılmak, temas etmek istiyorlar. Dışarı da daha çok kaba ve şiddete eğimli çocuklar gözlemliyorum. Okul kültürünü unutmuş olarak gözlemliyorum. Bize abi, abla diyorlar. Öğretmen olduğumuzu unutmuşlar özellikle üst sınıflar daha çok.” (Ö19)

“Bir gevşeme var, onun dışında rahatlık var. Derslere sınıftaki ders anlatımına konsantre olmakta zorluk çekiyorlar. Dikkatlerini toplamak pandemi öncesine göre daha zor. Okul ortamı ne kadar da olsa disiplinli bir ortam, çok uzun süre bu ortamdan ayrı kaldıkları için sıra olma, sınıfa giriş çıkışlar da gevşeme var. Pandemi de çocuklar içeride kapalı kaldıkları için, birlikte oynamayı özlemişler. Saldırarak dışarı çıkıyorlar onun bir hareketliliği var. İlk kez arkadaşları ile dışarda oldukları için heyecan var ve bir an önce tenefüse çıkmak istiyorlar.” (Ö20)

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çalışmada elde edilen bulgular sonucunda olumlu ve olumsuz davranışlar olmak üzere iki ana tema elde edilmiştir. Buna paralel olarak İncetaş ve Kaf (2022) da yaptıkları çalışmada salgın sürecinin öğrenci davranışlarında olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğunu görmüşlerdir.

Araştırmanın ilk alt amacında pandemi sonrası ilkökul öğrencilerinin sınıf içinde ve sınıf dışında meydana gelen olumlu davranış değişikliklerinin ne olduğu sorulmuştu. Buna göre olumlu davranışlar temasının alt temaları özlem duyma, oyun oynama, hijyen kurallarına uyma, iletişim kurma, öğrenmeye karşı istekli olma, okulda kalma isteği, birlikte olma ve yardımlaşmadır. Bu temaların özlem duymanın kodları; öğretmen özlemi, arkadaş özlemi, okul özlemidir. Oyun oynamanın kodları; arkadaşları ile oynama, sınıfta oynama ve bahçede oynamadır. Öğrenmeye karşı istekli olmanın kodları; derse karşı istekli olma ve etkinliklere karşı istekli değildir. İletişim kurmanın kodları; öğretmenle iletişim kurma ve arkadaşla iletişim kurmadır. Hijyen kurallarına uymanın kodları; toplum kurallarına uyma (maske takma) ve kişisel temizliğe dikkat etmedir. Birlikte olmanın kodları; arkadaşları ile birlikte olma ve öğretmenleri ile birlikte değildir. Tarlakazan ve Tarlakazan (2021) yaptıkları çalışmada da uzun süre evde kalmanın öğrenci davranışlarını değiştirdiği tespit edilmiştir. Yine Yüksel'in (2021) yaptığı çalışmada da öğrencilerin uzaktan eğitimden sıkıldıkları ve yüz yüze eğitimin başlamasını istedikleri belirlenmiştir. Erol ve Erol'un (2020) yaptığı çalışmada da öğrencilerin arkadaşlarını ve okulu çok özledikleri, oyun oynamayı ve paylaşmayı istedikleri tespit edilmiştir. Buna ilaveten TUSİAD (2021) yayınladığı pandemi rehberinde de öğrencilerin maske ve hijyen kurallarına tizlikle uydukları, sağlıklarına önem verdikleri söylenmiştir. Aynı şekilde Chen ve arkadaşları (2020) yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin çoğunun maske, mesafe ve hijyen kurallarına uyduklarını belirtilmişlerdir. Buradan hareketle bu bahsedilen çalışmalar ile yapılan çalışmada elde edilen bulgular da tutarlılık gösterdiği söylenebilir. Elde edilen bulgular da öğrencinin sosyalleşme ihtiyacının çok fazla olduğu ve kabul edilme gibi ihtiyaçlarının bizzat öğretmenler tarafından gözlemlendiği bulgulanmıştır.

Araştırmanın ikinci alt amacında pandemi sonrası ilkökul öğrencilerinin sınıf içi ve sınıf dışında meydana gelen olumsuz davranış değişiklikleri ne olduğu sorulmuştu. Buna göre olumsuz davranışlar temasının alt temaları; okul kültüründen uzaklaşma, kurallara uymama aşırı hareketli olma dikkat ve

ilgi eksikliği, bireysel oynama, oyun oynamayı bilmeme, kendini ifade edememe, şikâyet etme, paylaşmak istememe, kıskançlık gibi davranışlardır. Okul kültüründen uzaklaşma temasının alt kodları; öğretmeni unutma, sürekli konuşma, sınıf kurallarına unutma, sorumluluk bilincinde olmama, dersi önemsememe, gevşeme ve rahatlama, sosyalleşmemedir. Kurallara uymama alt temasının kodları; koşarak dışarı çıkma, dinlemeyi bilmeme, yerine oturmama, izinsiz dışarı çıkmadır. Aşırı hareketli olma alt temasının kodları; saldırgan davranışlar sergileme ve kaba ve şiddetli oyunlar oynamadır. Erol ve Erol'un (2020) yaptıkları çalışmada, sosyal çevrenin azalması ile öğrenciler çeşitli yönlerden etkilenmiş ve arkadaşlık ilişkilerini bozduğu ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Liu ve arkadaşları (2021) yaptıkları çalışmada öğrencilerin evlerinde çok sıkıldıklarını, iletişim kuramadıklarını ve davranış problemleri yaşadıklarını söylemişlerdir. Fidan'ın (2020) yaptığı çalışmada uzaktan eğitim süreci boyunca öğrencilerin davranışlarında rahatlama ve gevşeme olduğu tespit edilmiştir. Buna ilaveten İnci ve Çubukçu (2020) yaptıkları çalışmada sınıf içinde öğrencilerde meydana gelen istenmeyen davranışları söylemişlerdir. Zhou, Jiang ve Lu (2022) Şanghai'de yaptıkları çalışmada okula yerleştirdikleri kameralarla öğrencilerde saldırgan davranışlar ve tehlikeli davranışlar ortaya çıktığını belirtmişlerdir.

Yüksel'in (2021) yaptığı çalışmada salgın süresince öğrencilerin evdeki davranışlarında değişiklikler gözlemlenmiş; Okatan ve Tagay (2021) salgın boyunca öğrencilerin kaygılı olduğunu tespit etmiştir. Yumuşak ve Balcı (2018) eğitim ortamından ayrı kalan çocuklarda istenmeyen davranışların görülmeye başlandığını söylemişlerdir. Bunlara ek olarak Kuhfeld ve arkadaşları (2020) yaptıkları çalışmada öğrencilerin okulun sağladığı sosyal etkileşimden yoksun kaldıklarını; Poulain ve arkadaşları (2021) öğrencilerin pandemi süresince etkin olmadıklarını, okulların açılması ile daha etkin ve enerjik olduklarını tespit etmişlerdir. Yine Dallolio ve arkadaşları (2022)'de okullar açılma bile öğrencilerin kısıtlamalardan olumsuz etkilendiklerini; Bahagia, Mangunjaya, Wibowo ve Rangkuti (2021) pandemi süresince öğrencilerin kimse ile yüz yüze iletişim kurmadıkları için sosyal ilişkiler kurmakta zorlandıklarını söylemişlerdir.

Zhi-Rou ve arkadaşları (2021) yaptığı çalışma da salgın sürecinden en çok etkilenecek olan grubun ilkökul öğrencileri olduğunu belirtmiştir. Covid-19 sürecinin özellikle küçük yaştaki öğrencilerin ruh sağlığı ve duygusal dav-

ranışları üzerinde etkili olduğunu söylemişlerdir. Çünkü bu çocuklar çok küçüktür ve ruh sağlıkları olumsuz etkilenebilmektedir. Bu çalışmada da benzer sonuçlar çıkmıştır. Bulgularda da belirtildiği gibi uzun süre evde kalan öğrenciler sıkılmışlar, oyun oynamayı unutmuşlar, iletişim kuramamışlar ve okul kültüründen uzak kalmışlardır. Çalışmada ortaya konulan bulgular ve sonuç doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Çalışmanın katılımcı kümesi genişletilerek daha fazla okul ve öğretmene ulaşılan taramaya dayalı ve nicel desende çalışmalarla bulguların koşutluğu ya da farklılaşan yönleri belirlenebilir.
2. Okul düzeyinde de davranış farklarının ortaya çıkabileceği düşünülerek ortaokul ve lise düzeyinde de benzer çalışmalar yapılabilir.
3. Öğrencilere okul içinde farklı oyun alanları ile etkinlikler sunularak öğrencilerin enerjilerini atmalarına katkı sağlanabilir ve olumsuz davranışları azaltılabilir.
4. Okul yöneticilerinin ve velilerin de görüşlerine dayalı çalışmalara gerçekleştirilebilir.

Kaynakça

- Alkaş, B. (2010). *İlköğretim öğrencileri arasındaki istenmeyen öğrenci davranışlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arastaman, G., Fidan, İ. Ö. ve Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik: Kuramsal bir inceleme. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 37-75. Doi: 10.23891/efdyyu.2018.61
- Aslan, R. (2020). Tarihten günümüze epidemiler, pandemiler ve Covid-19. *Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi*, 8(85), 35-41.
- Bahagia, B., Mangunjaya, F. M., Wibowo, R. ve Rangkuti, Z. (2021). Enducation environment and the impact of pandemic Covid-19 in student perspective. *Jurnal Basicedu*, 5(3), 1604-1616. Doi: 10.31004/basicedu.v5i3.957.
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman Modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid 19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırma Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Chen, X., Ran, L., Liu, Q., Hu, Q., Du, X. ve Tan, X. (2020). Hand hygiene, mask-wearing behaviors and its associated factors during the COVID-19 epidemic:

- A cross-sectional study among primary school students in Wuhan, China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(8), 2893.
- Creswell, J. W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım.
- Çolak, E. A., Kırbıyık, N. ve Kesten, A. (2023). Pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sonrası okula dönüş sürecinin sınıf öğretmenlerine ve ilkökul öğrencilerine yansımaları. *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(3), 1908-1928.
- Dallolio, L., Marini, S., Masini, A., Toselli, S., Stagni, R., Bisi, C. M., Göri, D., Tessari, A., Sansavini, A., Lanari, M., Bragonzoni, L. ve Cecilian, A. (2022). The impact of Covid-19 on physical activity behaviour in Italian primary school children: a comparison before and during pandemic considering gender differences. *BMC Public Health*, 22(1), 1-8.
Doi: 10.1186/s12889-021-12483-0
- Erol, M. ve Erol, A. (2020). Koronavirüs pandemisi sürecinde ebeveynleri gözünden ilkökul öğrencileri. *Millî Eğitim*, 49(Özel Sayı), 529-551.
Doi: 10.37669/milliegitim.766194
- Fidan, M. (2020). Covid-19 pandemisinde öğretmenlik. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 1-14.
Doi: 10.46762/mamulebd.789097
- Gencer, E. G., Kesbiç, K. ve Arık, B. M. (2021). *Covid-19 etkisinde Türkiye’de eğitim*. <https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/10820-tusiad-erg-covid-19-etkisinde-turkiye-de-egitim>
- Hall, S. (2020). *Eğitimin geleceğinde bizi ne bekliyor?* [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=ZJLi9rU-TUU>
- Işıklı, S. (Ed.). (2020). *Covid-19 salgınının psikolojik sonuçları ve etkili başa çıkma yöntemleri*. https://corona.hacettepe.edu.tr/wp-content/uploads/2020/06/Covid-19_psikolojik_sonuc_lari_basa_cikma_yontemleri.pdf
- İncetaş, F. ve Kaf, Ö. (2022). Covid-19 salgın sürecinin öğrencilerin akademik ve sosyal davranışlarına yansımalarıyla ilgili öğretmen görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 2(1), 156-175.
- İnci, T. ve Çubukçu, Z. (2020). Sınıf içinde gösterilen istenmeyen davranışlar ve nedenleri. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(18), 207-219.
- Kuhfeld, M., Soland, J., Tarasawa, B., Johnson, A., Ruzek, E. ve Liu, J. (2020). Projecting the potential impact of COVID-19 school closures on academic achievement. *Educational Researcher*, 49(8), 549-565.
- Liu, Q., Zhou, Y., Xie, X., Xue, Q., Zhu, K., Wan, Z., Wu, H. ve Zhang, J. (2021). The prevalence of behavioral problems among school-aged children in home quarantine during the Covid-19 pandemic in China. *Journal of Affective Disorders*, 279, 412-416.
- Okatan, Ö. ve Tagay, Ö. (2021). İlkokul velilerinin görüşlerine göre Covid-19 pandemisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 309-328.
- Öztürk, U. D. ve Baş, Ö. (2021). Sınıf öğretmenlerinin özetleme öğretim stratejileri hakkındaki görüşleri. *Sınıf Öğretmenliği Araştırmaları Dergisi* (SÖAD), 1(2), 82-97.
- Poulain, T., Meigen, C., Sobek, C., Ober, P., Igel, U., Körner, A. Kiess, W. ve Vogel,

- M. (2021). Loss of childcare and classroom teaching during the Covid-19-related lockdown in spring 2020: A longitudinal study on consequences on leisure behavior and schoolwork at home. *PLoS ONE*, 16(3), e0247949.
Doi: 10.1371/journal.pone.0247949
- Tarlakazan, E. ve Tarlakazan, B. E. (2021). COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci davranışları üzerine etkisi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 52-64.
Doi: 10.51725/etad.746534
- Tunca, E., Kesbiç, K., Gencer, E. G, Korlu, Ö. ve Akay, S. S. (2023). *Eğitim izleme raporu 2023*. <https://dspace.ceid.org.tr/xmlui/bitstream/handle/1/2292/EgitimIzlemeRaporu2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2020). *Global Education Monitoring Report Summary 2020: Inclusion and education: All means all*.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718>
- WHO. (2020). WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19.
<https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, İ., Yılmaz, E. ve Savaş, B. (2021). İlkokul 1. sınıf öğretmenlerinin pandemi döneminde yüz yüze eğitime ilişkin görüşleri. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 38-50.
- Yumuşak, G. ve Balcı, Ö. (2018). Öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışları ile başa çıkma yöntemleri ve bu yöntemlerin etkililiğine ilişkin görüşleri. *Balıkesir University the Journal of Social Sciences Institute*, 21(40), 223-254.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/583553>
- Yüksel, A. E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecinde çevrim içi ders-uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(57), 291-303.
- Yüksel, A., Yamık, A. ve Ayazlar, A. R. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Zhao, Z. R., Zeng, F. J., Ren, W. J., Song, Y. L., Tian, J. ve Li, P. (2021). Mental health status of primary school students during the coronavirus disease 2019 epidemic and its influencing factors. *Chinese Journal of Contemporary Pediatrics*, 23(6), 626-632.
- Zhou, H., Jiang, F. ve Lu, H. (2022). *Student dangerous behavior detection in school*.
<https://arxiv.org/abs/2202.09550>